

1 300 potenciálních klientů

Přes 1 300 nových investic a 203 tisíc pracovních míst – to jsou výsledky bezmála dvou desetiletí práce agentury CzechInvest. I když CzechInvest logistické projekty nepodporuje přímo, vytváří pro logistické společnosti významnou část poptávky lákáním nových investorů.

„Noví investoři si většinou do začátku svého podnikání v České republice podrží dodavatele, se kterými už mají zkušenosti jinde na světě. Pak se ale rychle zorientují a poohlédnou se na českém trhu po někom, kdo by dokázal nabídnout výhodnější podmínky. A z toho profitují domácí podniky,” shrnuje obvyklou praxi generální ředitelka agentury CzechInvest Alexandra Rudyšarová.

V důsledku zpomalení globální ekonomiky ovšem investice klesají. Už vloni ve srovnání s rokem 2007 bezmála o desetinu poklesl příliv nových investic do devíti nových členských zemí Evropské unie, které zatím nejsou členy eurozóny. Česká republika spolu se Slovenskem, Maďarskem a Rumunskem přesto dokázaly přilákat víc investorů než předloni. Největší pád z těchto zemí pocítilo Polsko spolu s Bulharskem.

Premianti z ČR

Podle Konference OSN o obchodu a rozvoji Česká republika v roce 2008 přilákala celkem 193 miliard korun nových investic. „A to byl 32. nejlepší výsledek ze všech zemí na světě. Vzhledem k velikosti naší ekonomiky je to vynikající umístění,” pokračuje Rudyšarová. Do roku 2009 ovšem OSN předpovídá výrazné zpomalení globálních přímých zahraničních investic. Podle Organizace spojených národů přímé investice spadnou z 1,7 trilionu dolarů v roce 2008 na 1,2 trilionu v roce 2009. Rok 2010 má přinést mírné oživení na 1,4 trilionu dolarů. Ekonomické potíže naplno odezní až v roce 2011, kdy by globální přímé zahraniční investice mohly opět dosáhnout rekordních výšin 1,8 trilionu dolarů.

Statistiky agentury CzechInvest ukazují, že dlouhodobě klesá objem nových investic. Ve srovnání s rokem 2007 klesl v roce 2008 na polovinu. Rudyšarová ovšem upozorňuje, že padá hlavně velikost investic; jejich počty se naopak dlouhodobě drží přibližně na stejné úrovni. „Průmysl se v České republice podílí na tvorbě HDP z plných 38 procent, a to je opravdu nezvykle vysoké číslo – vždyť v celé Unii je to jen 27,3 procent. Proto je v České republice největší prostor pro nové investice ve službách, a právě tam míří i největší podíl projektů, na kterých CzechInvest pracuje. A proto také klesá celkový objem, i když počet projektů zůstává, protože pronajmout si kanceláře a nakoupit do nich potřebné vybavení je prostě levnější, než stavět celou továrnu na zelené louce,” zdůrazňuje Rudyšarová.

Suchá statistika

Vedle suché statistiky vidí Rudyšarová důvody k menšímu objemu investic v tom, že Česká republika přestala být pro výrobní společnosti poměrně lacinou základnou na prahu starých členských zemí

Evropské unie, především tedy Německa s jeho největší ekonomikou kontinentu. Dalším důvodem je to, že ještě v polovině roku 2008 atakovala křivka nezaměstnanosti v České republice hranici pěti procent, a noví investoři tak v podstatě neměli kde brát zaměstnance – ačkoli to dnes globální zpomalení ekonomiky změnilo.

Na severu Moravy v Nošovicích zřejmě vyrostl jeden z posledních – ne-li ten úplně poslední – opravdu velký projekt přímé zahraniční investice na zelené louce. Do své nové automobilky Hyundai investoval miliardu eur a podnik má ambici spolu se svými dodavateli vytvořit na dvanáct tisíc nových pracovních míst. Prostor pro obdobně rozsáhlé projekty je podle Rudyšarové dnes možné najít ještě na jihovýchodní Moravě, a to především díky právě dokončené strategické průmyslové zóně Holešov, případně ještě částečně v Ústeckém kraji nebo na severní Moravě.

Velké změny v zónách

To také znamená změny v systému státní podpory výstavby průmyslových zón. Ta má své kořeny ve druhé polovině devadesátých let minulého století. Česká republika se tehdy stávala stále lákavějším místem pro zahraniční investice, ale současně se ocitla i před nečekaným problémem – kam s ním? Právě neexistence připravených průmyslových zón totiž v té době významně brzdila příliv nových investic.

Z potřeby restrukturalizovat průmysl, zvýšit schopnost České republiky obstát v konkurenci mezinárodního trhu a především kvůli hrozivě stoupající nezaměstnanosti odstartovala série opatření – včetně podpory výstavby průmyslových zón. Pilotním projektem státní podpory průmyslových zón byla stavba průmyslové zóny Karviná – Nové Pole koncem 90. let. Díky veřejným dotacím vznikla plně vybavená zóna o rozloze 45 hektarů, kterou si pro své podnikání vybralo hned několik zahraničních i tuzemských společností.

Zkušenosti s přípravou menších zón se podařilo naplno využít na začátku nového století, kdy se objevila možnost přilákat do České republiky dalšího světového výrobce automobilů. V roce 2000 tak začaly práce na Strategické průmyslové zóně Kolín Ovčáry. Jejích 360 hektarů se původně nabízelo jako ideální místo pro nový závod BMW. Zájem o továrnu původem mnichovské automobilky tehdy

mělo na 180 evropských měst. BMW nakonec svoje trojkové limuzíny montuje ve východoněmeckém Lipsku. Důvod? Německá vláda nechtěla o strategickou investici přijít, a tak nabídla mnohem štedřejší pobídky. O jeden den později se ale ukázalo, že to nebylo na úkor České republiky.

24 hodin po BMW

Právě jen jeden den nakonec od sebe dělil spuštění výroby BMW v Lipsku a automobilky TPCA v Kolíně. Vláda totiž rozhodla o tom, že příprava zóny u Kolína bude pokračovat, ať už si ji BMW vybere nebo ne. Právě dokonale připravená průmyslová zóna nakonec hrála důležitou roli v tom, že když CzechInvest nabídl Kolín-Ovčáry konsorciu automobilek Toyota a Peugeot Citroen, rozhodly tyto společnosti vybudovat nový společný závod na malá auta právě zde.

S kořeny v devadesátých letech programy státní podpory výstavby průmyslových zón vylučují, aby na podpořených plochách vyrůstaly logistické parky. Důvodem pro zavedení takového omezení bylo maximalizovat počet nově vytvořených pracovních míst na metr čtvereční cenné plochy v zóně. Klesající počty opravdu velkých nových investic ovšem tato omezení rozvolňují, takže na některých podpořených průmyslových zónách logistické parky vyrostly.

Příklad může být zóna Ostrava Mošnov, která leží přímo na letišti Leoše Janáčka. Právě spojení dálnice, železnice a mezinárodního letiště ostatně k vytvoření logistického uzlu v Ostravě přímo vybízelo.

IBM z Prahy

Podle statistik agentury CzechInvest investice do služeb a do výzkumu a vývoje poprvé překonaly investice do výroby v roce 2008. A to hned poměrem dva ku jedné. S přispěním této agentury vzniklo za rok 2008 celkem 213 nových investičních projektů; 76 z nich se věnuje výzkumu a vývoji, 58 službám a 79 výrobě.

„Česká republika leží doslova uprostřed Evropy, a pokud tu chtějí společnosti uspět, mají jen jedinou možnost – investovat do nejmodernějších technologií a do výzkumu, aby mohly zákazníkům konstantně nabízet tu nejvyšší kvalitu,” zdůrazňuje Alexandra Rudyšarová, pověřená generální ředitelka agentury CzechInvest.

1,300 Potential Customers

Vynikajícím příkladem takové investice je společnost IBM. Ta se v České republice už od devadesátých let věnuje vývoji softwaru. Právě vynikající zkušenosti s českými programátory a s celým českým podnikatelským prostředím stály za loňským rozhodnutím společnosti vybudovat v Praze centrálu pro celou střední a východní Evropu. „Potvrzuje to, že se Česká republika už zcela jasně dostala do nové fáze v získávání investic a v budování ekonomiky založené na znalostech – po výrobních investicích k nám začaly ve velkém plynout služby,” dodává Rudyšarová. Do seznamu nových investorů v roce 2008 přibyla například eBay, která v Praze otevřela marketingové a analytické centrum pro Evropu; do Prahy postupně soustřeďuje kompletní správu svých financí a dalších sdílených služeb společnost Regus, která pronajímá kancelářské prostory včetně všech souvisejících služeb v 70 zemích světa.

Každý třetí vyvíjí software

Mezi nejvýznamnější expanze patří i rozsáhlá investice do špičkové výroby léčiv v severomoravském podniku IVAX. Centrum pro výzkum a vývoj ve farmacii a biotechnologiích připravují například i ve společnosti CPN, technologické centrum dále zakládá například jihomoravská společnost Rokospol, která vyrábí nátěrové barvy obsahující nanočástice.

Za největším dílem nových investic ovšem stojí vývojáři softwaru. V prvním pololetí letošního roku se na počtu nových projektů podíleli už plnými dvěma třetinami. „AVG v Brně, TeLogic v Liberci nebo IT Systems v Českých Budějovicích – to je jen malý zlomek dlouhého seznamu nových nebo expandujících vývojářů softwaru v České republice. Dominantní podíl právě takových společností na celkovém počtu nových projektů je jen dalším důkazem toho, jak dramaticky se mění složení investorů,” zdůrazňuje Rudyšarová. „Jen před několika lety neotřesitelně mezi novými investičními projekty panoval automobilový průmysl, nyní má srovnatelný význam odvětví, které nepatří do výroby, ale do služeb. Zatímco v roce 2007 tvořily výzkum a vývoj nebo služby jen 32 procent všech investičních projektů, v roce 2008 je to plných 63 %,” uzavírá Rudyšarová. ■

Jiří Sochor, CzechInvest

More than 1,300 new investments and 203 thousand jobs – that's the result of almost twenty years of CzechInvest's work. Although CzechInvest doesn't support logistic projects directly, it generates an important part of demand for logistic companies as it attracts new investors.

“At the beginning of their activities in the Czech Republic, new investors usually keep suppliers they know from other parts of the world. But as they become familiar with the market, they look for somebody who could offer better conditions. And that means profit for the local companies”, Alexandra Rudyšarová, the general manager of CzechInvest, summarises the common practice.

However, investments go down due to the slowdown of the global economy. The influx of new investment to 9 new EU member states, which are not members of the eurozone yet, decreased by almost one tenth last year compared to 2007. The Czech Republic, together with Slovakia, Hungary and Romania, has nevertheless managed to attract more investors than two years ago. The biggest fall was experienced by Poland and Bulgaria.

Stars from CR

According to the UN Conference on Trade and Development, the Czech Republic attracted in total 193 billion CZK of new investments in 2008. “That was the 32nd best result of all countries of the world. Considering the size of our economy, it's an excellent position”, Rudyšarová continues. However, the UN anticipates a dramatic slowdown of global direct foreign investment for 2009. According to the United Nations, direct investment will

drop from 1.7 trillion dollars in 2008 to 1.2 trillion in 2009. The year 2010 should bring a moderate growth to 1.4 trillion dollars. Economic problems will come to a full end only in 2011, when global direct foreign investment could reach record levels of 1.8 trillion dollars.

CzechInvest statistics show that the volume of new investments has been decreasing in the long term. Compared to 2007, it went down to one half in 2008. But Rudyšarová brings attention to the fact that it is mainly the size of investment that has been decreasing; the number of investments has been on the same level from the long-term perspective. “In the Czech Republic industry contributes to GDP by as much as 38 %, and that's a really uncommonly high number – it is only 27.3 % in the Union as a whole. That's why the biggest room for new investments in the Czech Republic lies in the field of services, and that's where the major part of projects on which CzechInvest works go to. It's also the reason why the overall volume goes down, despite the fact the number of projects stays the same, because to rent offices and buy necessary equipment is just cheaper than to build a factory on a greenfield site”, Rudyšarová stresses.

Sober Statistics

In addition to sober statistics, Rudyšarová sees reasons for a smaller volume of investments in the fact that the Czech Republic has ceased to be a relatively cheap base at the doorstep of the old EU member states, i.e. mainly Germany and its strongest economy of the continent. Another reason is the fact that the unemployment curve attacked the limit of 5 % in the first half of 2008, and new investors had nowhere to take employees from – although that has changed today due to the global economic slowdown.

It means that one of the last – if not the very last one – really big direct foreign greenfield investment projects is being built in the north of Moravia, in Nošovice. Hyundai has invested billion Euros to its new car factory and it has ambitions to create about 12 thousand new jobs together with its suppliers. According to Rudyšarová, today a room for similarly extensive projects can be still found in the south-east

Moravia, mainly thanks to the recently completed strategic industrial park in Holešov, or in part in the Ústí nad Labem region and in the north of Moravia.

Big Changes in Industrial Zones

It also means changes in the system of public support of construction of industrial zones. It emanates from the mid-1990s. In that time the Czech Republic was becoming an increasingly attractive point for foreign investment but at the same time faced an unexpected problem – where to place it? Non-existence of completed

reason? The German government didn't want to lose the strategic investment and thus offered much more generous incentives. But one day later it turned out it was not at the expense of the Czech Republic.

24 hours after BMW

It was just one day that eventually separated the launch of BMW production in Leipzig and the opening of the TPCA car factory in Kolín. The government had decided to continue preparation of Kolín industrial zone, with no regard whether BMW would go for it or not.

development beat the investments to production for the first time in 2008. And two to one. With the help of the agency 213 new investment projects were started in total in 2008; 76 of which deal with R&D, 58 with services and 79 production.

"The Czech Republic is situated literally in the centre of Europe, and if companies want to succeed here they have only one possibility: to invest to state-of-art technologies and research to be able to offer the top quality to their customers continuously," says Alexandra Rudyšarová, appointed general manager of CzechInvest.

An excellent example is IBM. It has been dealing with software development in CR since the 1990s. It was their very good experience with Czech programming engineers and the Czech business environment that stood behind the last year's decision to open a centre for the whole Central and Eastern Europe in Prague. "It's been confirmed that the Czech Republic has clearly entered a new phase of investment acquirement and development of knowledge-based economy – after production investments services started to come to us", Rudyšarová adds. The 2008 list of new investors includes for example eBay that opened a marketing and analytical centre for Europe in Prague; similarly Regus, a company leasing out offices including all related services in 70 countries of the world, has started to gradually centralise all financial administration and other shared services to Prague.

Every Third Company Develops Software

One of the most important expansions is a big investment to top-quality production of drugs in IVAX located in the north of Moravia. A centre for R&D in the field of pharmaceuticals and biotechnologies is being prepared for example by CPN, a technology centre is also being established by Rokospol, a south-Moravian company producing paints containing nanoparticles.

However, the biggest part of new investments is stimulated by software developers. Their share in new projects reached as high as two thirds in the first 6 months of this year. "AVG in Brno, TeLogic in Liberec or IT Systems in České Budějovice – that's just a fragment of a long list of new or expanding software developers in the Czech Republic. The dominant share of those companies in the total number of new projects is just another example of how dramatically the structure of investors has been changing", points out Rudyšarová. "Only a few years ago an unshakable position among new investment projects was occupied by the automotive industry, now industries that do not rank among production, but services have a similar importance. While in 2007 R&D or services represented only 32 % of all investment projects, in 2008 it was 63 %", Rudyšarová concludes. ■

Jiří Sochor, CzechInvest

industrial zones importantly obstructed the influx of new investments in that time.

The need to restructure industry, increase the Czech Republic's ability to stand up to competition on the international market and especially the view of grievously increasing unemployment rate initiated a series of measures, including support of construction of industrial zones. The pilot project was construction of the industrial zone in Karviná – Nové Pole in the late 1990s. Thanks to public subventions a fully equipped zone having the area of 45 hectares was created and several foreign and local companies chose it for their business activities.

Experience with preparation of smaller zones was used at the beginning of the new century when a possibility to attract another global car manufacturer to the Czech Republic occurred. In 2000 work on the Strategic Industrial Zone in Kolín Ovčáry started. Its 360 hectares was originally offered as an ideal location for a new BMW plant. About 180 European towns were interested in the project of the Munich-seated manufacturer. BMW eventually assembles its limousines in Leipzig, Eastern Germany. The

And it was the perfectly prepared industrial zone that played an important role when CzechInvest offered Kolín-Ovčáry to the consortium of Toyota and Peugeot Citroen. They decided to build their new joint small-car production factory at the location.

Having roots in the 1990s, the public programmes supporting construction of industrial zones exclude establishment of logistic parks in the supported areas. The reason for the limitation was an effort to maximise the number of newly created jobs per square meter of the valuable area in the zone. However, the decreasing number of really big new investments causes the limitations to loosen, and logistic parks have been developed in some of the supported industrial zones.

An example is the zone in Ostrava Mošnov, situated right at the Leoš Janáček airport. After all, the combination of a highway, railway and international airport called for creation of a logistic junction in Ostrava.

IBM from Prague

According to the CzechInvest statistics, investments to services and research &